

1ste Jaargang.

No. 21.

Donderdag

9 Maart 1899.

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, C. H. Douwes Dekker,
J. Gratama, G. D. Jordens, V. J. P. de Blocq van Kuffeler.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is /3,50, bij vooruitbetaling /3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

3 MAART.

I N M E M O R I A M.

D. BURGER.

Het was een treurig bericht, dat op den morgen van den 3^{den} Maart verspreid werd en de algemeene belangstelling bewees voldoende, hoe allen het ongeluk trof. Toch vermoedden weinigen een zoo spoedigen afloop.

Door zijn stille levenswijze was hij buiten de kring van zijne intieme kennissen weinig bekend. Zij echter zullen in hem een trouw en opgeruimd kameraad missen.

Sw.

ZESMEI.

Individueel-zijn.

Moraal? Nee maar, die bakerpraatjes ben ik goddank te boven. Ik zou wel eens willen zien, wie de aanmatiging had mij te zeggen wat goed of slecht is. Ik doe wat doe en daarmede uit. Moraal! en wat gisteren slecht was, is vandaag hoogste zedelijkheid. Waar moet dat heen? Maar ik laat niet met me sollen. Ik zal mij zelf blijven, praat nu maar toe.

Dat klinkt zoo nogal pootig. En toch, die krachtige roep is slechts een wanhoopskreet, dat sterke individu een angstig zoekende, die nog slechts één uitwegje ziet. Het is een smal bergpaadje maar hij sluit zijn oogen en loopt trots voort. Luisteren we evenwel naar zijn woorden dan zijn deze weinig in harmonie met zijn voorkomen. Hier trotsche zekerheid, daar angstig zoeken naar waarheid bange twijfel tot wanhoop toe. Hoor slechts:

Wat is geluk? Wat zijn behoeften? Wat is moraal? Waar is de grens tusschen subjectief en objectief? Wij begrijpen ons zelven niet, hoe dan een ander? Hoor ten slotte het weemoedige begin en bijna wanhopige einde van: Als we nog hadden de oude opvatting van de door alle tijden geldende bijbelsche moraal, als we nog konden gelooven nu zijn wij ook dit steunpunt kwijt en zweven wij angstig rond in twijfel bij 't beoordeelen van daden.

Het stukje van Zesmei is karakteristiek voor veel studenten uit onzen tijd. Volgepropt als de meesten van ons zijn met duffe moraalbegrippen van een vorige generatie, kan het wel niet anders of gedachtenwisseling en vrijheid doen ons de geheele rommel overboord werpen. Men heeft ons bedrogen, zij het ook met de beste bedoelingen, maar nu zullen we ons een eigen weg zoeken en daartoe alvast de oude opruimen. Ongelukkig komen we hierdoor op een zeer negatief standpunt te staan zolang we nog niets nieuws gevonden hebben en het is dan ook in dezen toestand, dat een groot aantal te gronde gaat.

De student van het gewone type onderscheidt zich van andere jongelui alleen daardoor, dat hij een deel der oude moraal heeft laten schieten, zonder daarvoor iets nieuws te hebben gevonden. Na afloop van zijn studententijd heeft hij nog niets gevonden en neemt dus maar weer getroost het oude over. Dit soort levert ons de geachte staatsburgers zonder zedelijke beteekenis. Zij zijn ook de oorzaak van het wantrouwen van Zesmei en anderen tegen de moraal.

Anderen gaan met grooter ernst en volharding iets nieuws zoeken. Zij twifelen, zoeken, vinden soms, twifelen op nieuw, zoeken weer, helaas vaak zonder een stevig houvast te vinden. Sommigen keeren tot het oude terug, de gevoeligsten onder hen worden pessimist. Vaak treden ze op in den vorm van fuiftypes, leuke onverschillige lui, maar wie hen van nabij kent benijdt ze niet. Slechts één ding kan hen redden dat is, wat ze zoeken, n.l. een houvast voor hunne daden.

Maar hoe is het dan mogelijk dat dit vinden zooveel moeite kost bij zooveel goeden wil? Het zit 'm als gewoonlijk in een kleinigheid. Men gaat alle mogelijke en onmogelijke stelsels over moraal na, de één al fraaier afgewerkt dan de ander. Voldaan is men echter nooit, want steeds stuit men op het bezwaar dat de waarde van daden zóó afhankelijk is van tijd en plaats, dat het ondoenlijk schijnt er een touw aan vast te knopen. Toch is de oplossing zoo eenvoudig. Breng een veranderlijk element in de moraal, een element van beweging en klaar zijn we. In plaats van de moralisten na te pluizen, hebben we nu de bewegingswetten van de maatschappij op te sporen en te analyzeeren. Dat dit niet zoo eenvoudig is als een willekeurig stelsel over moraal na te volgen spreekt vanzelf. Ook is er in deze richting nog veel te doen, en wordt er ook veel gedaan, nadat Karl Marx de groote stoot heeft gegeven, maar het inzicht in welke richting we moeten zoeken geeft zoo'n kracht en voldoening dat we werkelijk niet langer zullen terugverlangen naar bijbel en hel.

Wat leeren ons nu de feiten?

Door alle tijden heen hebben de menschen ter verkrijging van voedsel en voor den strijd tegen andere diersoorten, zich in groepen vereenigd.

De mensch is een gezellig wezen, zegt de natuuronderzoeker. Dit heeft tengevolge, dat er een zekere afhanke-

lijkheid tusschen de individuen van eenzelfde groep moet bestaan, die met de verdeling van arbeid en het grooter worden der groepen ingewikkelder werd.

Deze materiele afhankelijkheid in den bestaansstrijd spiegelt zich idieel af in een gevoel van solidariteit: het besef van niet te zijn onafhankelijke individuen, maar van te hebben een gemeenschappelijk doel, waarvoor men gemeenschappelijk moet werken. Aan dit gevoel van solidariteit kan niemand zich onttrekken, hoewel intensiteit en omvang zeer verschillend kunnen zijn.

Zoodra we nu evenwel hebben een afhankelijkheid van ieder individu van anderen zoowel materieel als geestelijk (vriendschapliefde enz.) kunnen we niet meer individueel-zijn in den zin van Zesmei en anderen. Wel voldoen onze daden aan door óns gevoelde behoeften, maar het is duidelijk dat behoeften van hen, met wie wij ons solidair gevoelen, ook door ons in meerdere of mindere mate gevoeld worden. Behoeften van anderen hebben dus invloed op onze daden, terwijl onze daden omgekeerd invloed hebben op de vervulling van behoeften van anderen.

Bij het bepalen van onze daden hebben we dus niet alleen met onze eigen behoeften te maken, neen we moeten even goed rekening houden met de behoeften van met ons solidaire individuen. Deze solidariteit strekt zich voor den ontwikkelden mensch uit over de geheele gevoelende wereld, omdat hij het verband, dus de afhankelijkheid ziet, van zich en zijne omgeving. Bovendien ziet hij het verband, dus de afhankelijkheid van de tegenwoordige tijd en de toekomst. Zoo staat hij voor de opgave zijne daden rekening te doen houden met de behoeften van een zeer groot aantal individuen over een zeer groot tijdperk. Inderdaad een reuzentaak. Gelukkig zal voor iedere bijzondere daad het aantal betrokken individuen in den regel gering zijn, terwijl ook de duur van den invloed wel beperkt zal blijven. Overigens, men blijft steeds afhankelijk van menselijke inzichten en dwalingen maar toch is het reeds zeer veel gewonnen, wanneer we weten waar de moeilijkheid zit en in welke richting we dus onze krachten moeten aanwenden.

Waar we gezien hebben dat onze daden ook van invloed zijn op de behoeften van andere individuen, daar ligt het voor de hand dat deze laatsten ook onze daden zullen beoordeelen. Niet alleen is dit geheel natuurlijk en in het minst geen aanmatiging, maar het werkt tevens mede om het solidariteitsgevoel te versterken. Wanneer iemand ons goed toeschijnt zullen we hem liefhebben. Wie dus aan het grootst aantal menschen goed toeschijnt, zal de meeste liefde ondervinden, dat is dus hij, wiens daden een maximum behoeften bevredigen, wiens energie en solidariteitsgevoel sterk zijn ontwikkeld. Zoo werkt dus de beoordeeling van onze daden door anderen, als een sterke prikkel om ons solidariteitsgevoel en onze energie te ontwikkelen want dit leidt tot bevrediging van één onzer sterkste behoeften, n.l. de behoefte aan liefde van onze medemenschen.

S. J. RUTGERS.

Mocht ik volgens inzicht van Zesmei of inderdaad, zijn standpunt slecht doorgrond hebben, mijne opmerkingen blijven van kracht voor een zeer groot aantal studenten. Overigens is het vaak moeilijker zichzelf te doorgronden dan anderen.

VERSLAGEN.

Socialisme en Litteratuur.

Lezing van MEVR. ROLAND HOLST—V. D. SCHALK.

Wanneer men wil duidelijk maken 't verband dat er is tusschen maatschappij en litteratuur dan zal men stuiten op moeilijkheden al naar mate men dit verband wil verklaren aan arbeiders of aan de tot de bezittende klasse behoorenden. Want arbeiders zijn door altijd het uitschot te krijgen niet in staat te voelen de schoonheid der litteratuur; aan de meer intellectueelen, die niet staan in de ellende van de maatschappij is de ontdekking van Marx, dat de arbeid 't feit is waarop alles berust, moeilijk te verklaren. Van de ontwikkeling van de productie hangen de menschen af. In de maatschappij gaan de menschen verhoudingen aan die den economischen band vormen, waarmee een bepaald bewustzijn samen hangt.

De socialisten verwachten van 't socialisme dat dit zal

geven een opbloeiing van literatuur en kunst. De socialisten hebben 't eerst gezien 't verband, wel was er een realisme dat de maatschappij gaf zooals zij gezien werd, maar zij sprak van de wisselwerking van literatuur en maatschappij. Dit verklaart de betrekking niet. De socialisten zien als oorzaak van de verandering der maatschappij en der literatuur den nooit stilstaanden arbeid.

De werking van de productie wijze op de verschillende uitingen van 't leven is verschillend. Op de politieke en economische vormen zien wij direct den invloed, zoo ook bij juridische vormen. Bij ideële manifestaties als godsdienst, filosofie en literatuur zien wij de gevolgen indirect. Evenals een lichte plek aan de hemel in den nacht een stad aanduidt, maar zonder stad 't licht er niet zijn zou, evenzoo is de literatuur 't ideële dat er niet zijn zou zonder den grondslag der productie-verhoudingen.

De literatuur zal ook wel onder den invloed staan van godsdienst enz., doch dit zijn secundaire invloeden want godsdienst enz. is weer afhankelijk van de productie wijze, den primair invloed.

Die invloed zal nu samenhangen met de verandering der klassen en dit is iets wat in de literatuur van af de vroegste tijden merkbaar is.

Toen in de oudheid er geen klassen waren, was de literatuur iets staande in 't leven, 't gemeen bezit van allen (nu alleen van de heerschende klasse). Alle ervaring, al 't weten, wetten en gewoonten waren in de literatuur; ze was de boom van kennis, de geschiedenis der geslachten. De dichters waren de leiders en onderwijzers van 't volk. Toen zijn gedicht de Homerische epen, de Edda, de Germaansche zangen. Maar sinds 't opkomen der klassen, sinds er zijn patriciërs en plebejers, is de literatuur niet meer een bezit van allen, maar een klasse-literatuur. De wenschen, 't zijn van één klasse wordt bezongen voor die klasse. Met de klasse kwam de literatuur op. Bij bloei van de klasse is er bloei van de literatuur. Bij 't opkomen van een nieuwe productiewijze scheen 't of die in 't belang zou zijn van allen, dan is de literatuur rijk en mooi, omdat dan de opkomende klasse heeft hare idealen voor de geheele menschheid. Maar na de bloei vervalt ook de literatuur. Zoo zien wij in Engeland kort na elkaar bij den bloei van den handel Chaucer, Spencer, Shakespeare, Milton; in Holland Vondel, Hooft; in Italië Dante Petrarca, Tasso Ariosti. In Duitschland bloeide de ridderschap in de middeleeuwen en gedurende dien bloei zien wij de minnesänger, Walther von der Vogelweide, Frauenlob, Von Meisen, Von Veldeke enz., daarna bloei van 't handwerk en de meistersänger (Sachs) en na dezen verval en een opvolging van niets presterende scholen. Met de literatuur der heerschende klasse gaat samen een van de onderdrukte klasse, die of is een navolging en dan natuurlijk lagerstaand of oorspronkelijk en dan 't stempel draagt van onderdrukking die vrijheid wil of satirisch is, (geuzenliederen, ballads, Uilenspiegel, Reintje de Vos). Maar de adem der schoonheid is er niet in. De heerschende klasse alleen kan zich ontwikkelen, heeft het enthousiasme en den mooien wil om te leven en ziet het goede en mooie in alles, wetend dat elke vooruitgang in haar belang is.

Bij een enorme ontdekking of uitbreiding van den handel, bij een verandering van maatschappij een keerpunt in de historie, zal men vinden de krachtigste dichters omdat zij kennen 't verleden, waar zij uit komen en zien met dichtersblik de toekomst. Dit is niet meer 't gevolg van 't klasse belang maar van de productie wijze zelf, dan toch staat de mensch die zich niet verheffen kan boven de productiewijze, tusschen twee in. Zoo staat Homerus tusschen barbaarsheid en beschaving. Shakespeare en Dante tusschen feudale en burgerlijke maatschappij.

Nog iets anders zien wij dat samenhangt met de productie wijze. De klassieken tot Shakespeare zijn helderder dan de modernen van dezen dichter af. De klassieken bezingen de menschen en de dingen met betrekking tot de menschen. De modernen meer de dingen om hunzelfs wil. Omstreeks Shakespeare's tijd ging de productie over van gebruiks productie in ruilproductie. 't Gevolg was 't gecompliceerder worden der verhoudingen 't minder helder worden van den toestand en daarmee kwam 't minder helder zijn der literatuur. Een ander gevolg was 't, dat, door de ruilproductie de dingen meer iets beziels schenen, meer hebbend een eigen wil om te gaan en dat de menschen meer werktuig werden. Daarom zag men de dingen belangrijker, meer menscheijk de menschen meer ding, werktuig. 't Sterkste vindt men dit vieren van de schoonheid der dingen om hun zelfs wil bij Keats. Zoo komen

natuurbeschrijvingen veel meer voor bij de modernen; bij de ouden alleen in betrekking tot menschen.

Nu schijnt het dat er een tweetal gevoelens zijn die onafhankelijk van de productiewijze altijd onveranderlijk aanwezig geweest zijn bij de menschen, liefde voor natuur en geslachtsliefde. Maar die onveranderlijkheid is slechts schijn. De liefde voor de natuur is zeer veranderd. In de oude poësie, waar de mensch 't onderwerp was, werd ook de natuur bevolkt gedacht met menscheijke wezens (nymphen, dryaden, satyrs, elfen, weimminers), in de middeleeuwen zag men er in duivels. Eerst na de Lakeschool met Wordsworth kwam de zuivere liefde voor de natuur. De maatschappelijke reden is dat bij 't gecompliceerder worden der maatschappij, de kunstenaar ze niet meer doorzag. In 't belang der kapitalistische productiewijze is 't niet klaar worden over de maatschappij maar wel moest men klaar worden over de natuur. Zoo was de maatschappij raadsel voor den dichter en hij vluchtte in de natuur, wat de oorsprong is van zijn zuivere liefde ervoor. Ook de geslachtsliefde is veranderd. Vergelijk slechts Sappho Petrarca en Verlaine. 't Gevoel van liefde hangt af van de positie der vrouw. De Grieken konden voelen slechts zinneliefde, omdat de vrouw beschouwd werd als lager staand. In de middeleeuwen gaat samen met 't verplichte coelibaat der geestelijken, de aanbidding van de moedermaagd en de liefde voor den geest alleen, en de literatuur geeft nieuwe zangen, de dichters worden geïnspireerd door een maagd (Beatrice, Laura). Ze kenden niet de liefde in 't huwelijk, die de tegenwoordige literatuur als ideaal ziet. Met de moderne productieverhoudingen komt de moderne liefde, de burgerlijke liefde, omdat deze maatschappij op 't huwelijk is gebaseerd (Herman und Dorothea). Interessant is de vergelijking van „Oorlog en Vrede" van Tolstoï met „Eline Vere" van Couperus. Tolstoï, de adellijke die staat op de grens van twee productiewijzen in Rusland, die daarom is de krachtige figuur, de man met liefde voor 't leven, laat samengaan de geslachtsliefde met de aspiratie van roem, eer en maatschappelijk ideaal, Couperus, de man van 't vervallende kapitalisme, geeft mooi weer de armoede en gevoelens van 't kapitalisme, het een steun vinden aan een ander in hun moeheid.

Er moet geweest zijn een schoone literatuur onder 't kapitalistisch stelsel, evenals onder andere stelsels. In den tijd toen 't kapitalisme opkwam, toen de belangen der bourgeoisie schenen de belangen van de geheele maatschappij, toen men voelde dat wat goed was voor bourgeois ook goed was voor allen, leefde Shelley, de grootste dichter der bourgeoisie. Zijn poësie is natuurlijk geen tendenz literatuur om bourgeois-ideeën te verspreiden, maar de uiting van de mooie gevoelens. Maar met de ontwikkeling van 't kapitalisme zag men de onwaarheid van de stelling dat 't geluk der bourgeoisie aller geluk was. Maar de bourgeoisie wilde toen de waarheid in de maatschappij en wilde dat ware goed. De dichter verloor 't ideaal, omdat het niet in 't belang van allen was en vond alles goed wat waar was, omdat zij dit zoo zagen in de natuur. Zoo kwam in 't midden dezer eeuw 't naturalisme, overgaand in 't realisme (Stendhal, Balzac, Flaubert, Zola, van Deyssel, van Looy, Dickens, Thackeray). De lyrische dichter leefde minder mee met 't leven der maatschappij. Zij leven hun eigen leven. Dit geeft een armoede aan gevoelens. De kunst en 't zelf zijn de onderwerpen. Verlaine en Kloos zijn diep van gevoel, maar beperkt. Door altijd naar hun zelf te kijken, zagen zij dit onevenredig groot. De lyriek moet uitloopen op een schoon en fijn spel. De beste poësie is nu, omdat de dichter 't leven der maatschappij niet meeleeft, de lyrische. Goethe is grooter als lyricus dan als dramaschrijver. Heine, Rosette, Musset staan hooger dan Hugo, zoo ook Verlaine.

De eenige poësie is de zelfpoësie geworden.

't Maatschappelijk ideaal is verlaten. 't Kapitalisme scheidde de individuen, maakte ze vijandig, maar de dichter die sterker gevoelt dan anderen, voelt in zich onbewust soms, 't in ieder zijnde gemeenschapsgevoel en omdat hij geen gemeenschap ziet is de tegenwoordige dichter een lijder, heeft hij smart. Zelfs de realisten leefden buiten 't werkelijke leven. Zola is meer impressionist (hij leeft afgezonderd, dan gaat hij bv. 14 dagen doorbrengen in een mijn om Gerninal te schrijven). Goethe heeft sterk gevoeld zijn buiten 't leven staan, maar kon niet en moest zich met een ministersbaantje in Weimar tevreden stellen.

In alle landen ziet men 't verval der literatuur na 't verval van 't kapitalisme. In Engeland duurt de bloeitijd tot 't midden dezer eeuw. Duitschland heeft na Heine

en Hamerling slechts navolgers van Fransche naturalisten. In Frankrijk ziet men nu Verlaine dood is, weinig meer dan decadenten. Zeer sterk ziet men de dacadentie in België bij Maeterlinck, die vergeten wil de ellende der maatschappij in 't bovenaardsche. De groote bloei is voorbij, maar waarschijnlijk zullen er nu nieuwe komen. Wij kunnen ons niet voorstellen de maatschappij, waar de productie gemeenschappelijk is en evenmin de dan zijnde litteratuur. We hopen dat die geven zal een mooie kunst, maar we weten 't niet. We zien echter een groot verschil tusschen gevoelsleven van bourgeois en proletariërs. De bourgeois is bang om tot klaarheid te komen over de maatschappij. De proletariër daarentegen zoekt helderheid. De proletariër heeft belang bij 't een-zijn met anderen. Bij de proletariërs is gemeenschapsgevoel is 't geluk van een overwinning, een nieuw idealisme, 't gelooven aan een ideaal. Ze hebben 't geloof dat wat goed is voor hun klasse, voor de geheele maatschappij goed is. De schrijvers worden deelhebbers aan 't leven in de wereld en zij zullen zien menselijke schoonheid, hooger dan 't eigen zelf.

Maar de kunst, die komen zal, behoeft niet te zijn tendenz kunst, evenmin als de dichters van de bourgeoisie tendenz kunstenaars zijn. Niet 't praten over socialisme, niet 't zingen van proletariërs is socialistische kunst, maar het hebben van den socialistischen geest, dat is het hebben den moed, de bewustheid, het levensheroïsme.

't Kan natuurlijk ook zeer goed dat die kunst het over maatschappelijke vragen zal hebben, 't is wel goed dat een dichter zijn kunst gebruikt om propaganda te maken voor 't socialisme, maar 't is geen vereischte.

De nieuwe bron van kunst, die 't socialisme geeft is ons levensheroïsme. De socialist gevoelt anders dan de bourgeois, de socialist ziet in 't leven het mooie, het heroïesche. En niet het natuurlijke schoon, maar zedelijke schoonheid die leert wat goed is voor menschen zal zijn 't onderwerp van de dichters. Deze kunst nu zal zich als elke kunst ontwikkelen uit de vorige. De proletarische kunst zal zich kunnen aansluiten bij 't realisme, maar ze zal niet vinden wat waar is, goed, omdat zij heeft het proletarische bewustzijn. Ook kan ze geven lyriek, maar dan de weerspiegeling van 't gevoel der duizenden, omdat zij heeft 't proletarische gemeenschapsgevoel.

't Kan echter ook lang duren, dat de kunst uitblijft want de arbeiders zullen allereerst zich zelf vinden willen en hun strijd in de litteratuur en de litteratoren zullen misschien niet in staat zijn dat brengen tot schoonheid. Toch moet de kunstenaar dankbaar zijn aan socialisme, de burgerlijke kunst toch zoekt altijd zich zelf, de socialistische zoekt het leven.

De litteratuur nu hebben we niet altijd en 't leven hebben we altijd. Daarom, al heeft 't socialisme nog geen poësie, toch gevoelt zij de poësie in 't leven, want zij voelt het mooie, 't heroïsme in 't leven.

Er zijn twee redenen die maken zullen dat de nieuwe litteratuur waarschijnlijk nog uit zal blijven en dat is de traditie, die maakt dat de onderdrukte klasse, die altijd heeft nagevolgd, nog zal navolgen de poësie der heerschende klasse en dit is in de tweede plaats de warenproductie. De waren productie, die maakte dat de proletariërs kregen surrogaat, gaf ook op geestelijk gebied surrogaat en de volkslitteratuur werd zoo prullig, zoodanig surrogaat, dat Van Zeggelen, Van Maurik, Warendorf's novellen de volkslitteratuur vormden en Pietje Puck 't volkslied. De arbeiders hebben daardoor zoo zeer verloren de liefde voor 't mooie, dat ze geen smaak hebben en alleen hun strijd zullen willen hooren bezingen.

Maar er is een gebied waarop de sociaal-democratie wat gedaan heeft en dat is de pers. Daar triumpheert zij. In de socialistische kranten is 't ware, 't sterke, in de liberale 't gemis aan overeenstemming tusschen gevoel en daad. De liberale kranten zijn een geldzaak, die abonnés wil hebben en zoo zien wij dat daarin Dreyfus opgehemeld wordt en over de Hogerhuizen gezweven, behalve om slechts ervan te vertellen, zoo hooren we den lof zingen van Jaurès, Bebel en Liebknecht en Troelstra en Van Kol worden op alle wijzen aangevallen. Zoo zien we sympathie met vredesconferentie en gelijk lofredenen op Atjehhelden. En ook in de stijl zijn de liberale kranten slecht en in elke krant zien wij een zeer slecht namaaksel van den stijl van na 1880. De sociaal-democratische vooral de Deutsche staan hooger in 't zoeken naar waarheid en in gematigdheid. De sociaal-democratie toch heeft een beter beginsel. Zij kan zeggen 't woord van Dante: „Ik luister, naar wat

de liefde spreekt en schrijf op wat zij zegt". De pers is nu wel geen kunst, maar is er mee verwant. Zij wortelt in 't leven. En als zij goed is, dan is er een hoogte, die goed is. En zooals de socialistische politiek begint met praktische vragen de achtuurswerkdag om over te gaan later naar de groote maatschappelijke vragen, zoo begint het hier met de pers en zal er komen de kunst.

De sociaal-democratische wetenschap geeft veel licht over 't wezen der litteratuur en zij opent den doorgang naar een nieuwe litteratuur.

Tot de sociaal-democratie zal men of komen door gevoel of door verstand. De arbeider komt er door ellende. Wie intellect heeft, komt er 't beste langs een weg evenwijdig aan die der arbeiders. Zij zullen hebben ellende in hun geest. Zij zullen 't gevoelsarme kapitalisme zien en wenschen te hebben idealen. Studenten heeten steunpilaren der maatschappij, hoop des vaderlands enz. Zij vormen geen klasse, maar onder hen zijn er, die strijders voor 't proletariaat zullen kunnen worden, dan zullen zij niet meer zijn steunpilaren der kapitalistische maatschappij, dan zullen zij niet zijn de hoop van 't vaderland, maar de hoop van 't proletariaat.

v. d. B.

Debating-Club.

3e huishoudelijke vergadering op Woensdag 1 Maart 1899.

Stellingen:

I. Het is twijfelachtig, of de drie gebroeders Hogerhuis de daders zijn van den inbraak, welke hunne veroordeeling tengevolge had.

II. De justitie heeft de mogelijkheid tot het verkrijgen van opheldering, die zich heeft voorgedaan, afgesneden.

III. Indien herziening plaats heeft, is dat te danken aan de volksbeweging.

IV. Studenten, die uit onverschilligheid of tegenzin nalaten zich aan te sluiten bij deze volksbeweging, bewijzen, het belang, dat de menschheid in het algemeen heeft bij het aan het licht brengen der waarheid, achter te stellen bij het belang, dat hunne bourgeois-klasse heeft, of meent te hebben, bij de handhaving van het in naam harer regeering gesproken recht.

Verdediger: C. F. Loke.

De voorzitter herinnert er bij den aanvang der vergadering aan, dat Prof. Pekelharing in Januari 25 jaar eerevoorzitter der Debating-Club is geweest, waarvoor den hoogleeraar met een krachtig applaus hulde wordt gebracht.

Rechtdoen is het werk der rechters. Wanneer ze echter hun taak niet naar behooren vervullen, heeft de maatschappij 't recht zich met de rechtspraak te bemoeien. Evenzoo goed als iedere leek het recht heeft aanmerking te maken wanneer een brug verkeerd gebouwd is, zódat hij instort. Al heeft iedere leek ook niet, zooals de ingenieur, de noodige kennis en bekwaamheid om de berekeningen voor een brug te kunnen uitvoeren, en er een te construeeren. Men heeft 't recht ontevreden te zijn, mits men onderscheid make in 't tweeledige van de taak der rechters: 1°. de toepassing van de wet; 2°. het uitspreken van het schuldig of onschuldig. Het tweeledige van die taak blijkt uit 't verdeelen ervan in sommige landen bij jury en rechters. Er is bovendien onderscheid tusschen wettig en overtuigend bewijs. Waar de rechtspraak publiek is kunnen wij over 't laatste mede oordeelen.

De zaak der Gebroeders Hogerhuis nu heeft aanleiding gegeven tot veel kritiek. Eerst was 't de brochure van Valk, toen kwam Troelstra's interpellatie in de Kamer, nu 15 maanden geleden. Dat het een propaganda-middel der sociaal-democraten is geworden, wordt dezen dikwijls verweten. Maar aan wie de schuld? Aan allen die er zich niet mee bemoeiden, aan alle andere politieke partijen die evengoed de zaak hadden kunnen entameeren, maar 't niet deden.

Toch kwam de bourgeoisie ook langzamerhand wel eenigszins meer met de kwestie in aanraking. Al zwegen de groote couranten er meestal van, de tijdschriften bevatten toch af en toe artikelen over de Hogerhuis-zaak.

(Vervolg zie Bijvoegsel.)

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 9 MAART 1899.

Wat de zaak zelve betreft volgt spreker het artikel van prof. Simons in de Gids van Januari, dat een volledig overzicht geeft van de toedracht der zaak, en van de loop van het proces. Spreker voegt er aan toe dat nu weer bekend is geworden dat prof. Simons bij het ter perse gaan van zijn stuk kon weten, nl. dat Wiebren Hogerhuis wist, dat Sieds Jansma den nacht van 5 op 6 December bij Haitsma bleef overnachten: eene omstandigheid die in het voordeel der Hogerhuizen is.

De eerste en tweede stelling acht spr. voldoende bewezen uit het artikel van prof. Simons.

Hoe is nu de agitatie gekomen?

Eenige boerenarbeiders begonnen er mee. Toen trad Valk in briefwisseling met Grietje Stienstra en schreef de bekende brochure. De volksbeweging werd krachtiger, dank zij het optreden van Valk, Nauta, Domela Nieuwenhuis e. a. en van de predikanten Van der Heide, De Koe en Klein. Toen namen de sociaal-democraten de leiding. Niet omdat 't anderen ontbreekt aan goeden wil en toewijding, maar aan inzicht. De eersten (de predikanten etc.) volgde een verkeerde tactiek; daarop volgde dan ook de critiek der socialistischen (zooals van Van der Goes). Eerst toen de volksbeweging krachtig genoeg was konden de S. D. Kamerleden de zaak op 't Binnenhof entameeren. Prof. Simons zelve zegt ook dat de volksbeweging de krachtige motor is geweest, waarvan revisie zal te danken zijn, als deze komt.

Overgaande tot de vierde stelling constateert spr. dat er bij studenten in 't algemeen een ergerlijke laksheid en onverschilligheid bestaat. De oorzaak hiervan is deze dat studenten bij politiek niets hebben te winnen, dat hun eigen belang er weinig of niet bij gemeoid is. De groote oorzaak van de weinige belangstelling in politieke kwesties van burgerlijken aard is echter ook te zoeken in de weinige belangrijkheid dier kwesties. De studenten bemoeien zich met de Hogerhuis-zaak niet, omdat het 't belang van hunne klasse niet is. Er is een klasse-justitie die de kapitalistische orde heeft te verdedigen. Het recht door de justitie gesproken en gehandhaafd is niet 't recht van allen maar van de bezittende klasse. Als onrecht voelt de zwoegende arbeider dat de luierende kapitalist lekker eet en drinkt. De justitie echter beschermt de eene klasse tegen de andere, onderwerpt de eene klasse aan de andere. Hiermee is niet gezegd dat deze justitie moest veranderd worden, of dat deze justitie de schuld dragen moet maar hiermede is gezegd dat in deze maatschappij geen goede justitie mogelijk is. Het klassebelang der studenten is er niet mee gemeoid of de Hogerhuizen schuldig of onschuldig zijn. Wel 't belang dat de menschheid in 't algemeen heeft bij 't aan 't licht brengen der waarheid.

Aan het debat werd deelgenomen door F. Iterson, J. Niermeijer, Pot, Th. van der Waerden, J. van der Waerden, Albarda, van Kuffeler, Jordens, Klein, de Vos van Nederveen Cappel, Vredenberg, den voorzitter F. 's Jacob.

Het debat raakte de hoofdzaken bijna niet. Tegen de stellingen werd weinig ingebracht. 't Meeste tegen stelling IV. De meeste debaters bepaalden zich tot enkele opmerkingen naar aanleiding van sommige gezegden van den inleider. Eigenlijk waren De Vos en Niermeijer de eenige opponenten.

Stelling IV had bestrijding, en werd geamendeerd door Van Kuffeler en Jordens, die „onverschilligheid of tegenzin”, vervangen door „klassegevoel.”

Verder werd nog een amendement ingediend echter na de pauze, zoodat het niet in behandeling kon genomen worden, daar de inleider het niet overnam.

Na de dupliek van Loke, kwamen de stellingen in stemming en werden I, II en III aangenomen. Het amendement op stelling IV werd verworpen, en ook de stelling zelf.

A.

G. Dähne.

2 en 3 Maart hield de heer Dähne in de Schouwburgzaal van Stads Doelen zijn voordrachten met proeven.

Den eersten avond was het over Electriciteit: elektrische

vonken ontladingen, wisselstroomen van hooge spanning en hooge frequentie, proeven van Tesla.

Daarna „electrische resonant” en de proeven van Hertz met electriche golvingen, parabolische spiegels, invloed van geleidende en van isoleerende lichamen, en in verband hiermee de toepassing van Marconi.

Eindelijk nog een zeer mooie proef: de werking van geluidstrillingen op een membraan, zichtbaar gemaakt door licht-projectie.

Vrijdag 3 Maart over Licht, voornamelijk breking en kleurschifting: continue-spectra, lijnen-spectra, absorbtie-spectra, spectraal analyse en wat zij ons leert van het heelal. Ten slotte het breken van het licht in de dampkring, z.g.n. kromme lichtstralen, voorgesteld door een bundel licht, die in een zoutoplossing, van naar boven afnemende dichtheid, gebroken werd, en de gevolgtrekkingen aan deze proef ontleend, met betrekking tot probuberances.

De experimenten waren prachtig, de voordracht was glashelder.

Sprookje.

Er was een land, dat aan de groote zee grensde. — en heel ver af, door vreeselijke branding beschermd, lag een eilandje. — Iedereen in dat land wist te vertellen, dat op dat eilandje een oude man woonde, een wijze met zilvergrijzen baard, die heel knap was en allerlei wonderlijke dingen kon doen. —

En eenige weinigen beweerden dat zij op 't eiland geweest waren en dat zij met den wijze veel hadden gesproken. — en iedereen vertelden zij veel wonderlijke dingen in zijn naam. —

De menigte luisterde gewillig en zette hun een kroon van heiligheid op. — Het geheele land kocht recepten van hen, welke hun een gelukkig leven of een overvloedige oogst beloofden. — De reizigers verhaalden nl. dat zij die van den wijze hadden gekregen om 't ongelukkige volk er mee gelukkig te maken. —

En de menigte kocht steeds meer en verafgoodde hen meer en meer en vergat op 't laatst den wijze zelf, zoo goed als geheel. —

Een eenvoudig man, die vergeefs op die manier de wijsheid, die hij zocht, vond, zelde zelf naar 't eilandje en ontmoette na veel zoeken den ouden man en bleef lang bij hem. —

Toen hij eindelijk terug kwam, was hij zelf heel wijs, maar niemand kon het aan hem zien. — Hij verzamelde het volk om zich heen en sprak: „Gij allen kunt zelf, als gij wilt, wijs en gelukkig worden.” — „Neem de moeite en ga zelf naar 't eiland en leer zelf van den ouden man.” — „Niet door een derde krijgt gij het geluk.”

Een vreeselijke opschudding ontstond toen hij gesproken had. —

Die tot dusver de voorlichters der menschheid geweest waren, riepen het volk toe niet naar dien verwaanden gek te luisteren, en zetten het tegen den spreker op. — tot eindelijk de boodschapper van „den man op 't eiland” gesteenigd daar neer lag. —

De receptenverkoopers worden tot heden toe nog geëerd in dat land.

Vrij naar H. S.

PERSANT SNOEP.

Inhoud der Studenten-weekbladen.

Propria Cures begint met een zeer belangrijk artikel over de Oud-Grieksche levenswijsheid (voordracht van Prof. Van den Es). Onder rubriek „Wijsbegeerte” een stuk over de aprioriteit van tijd en ruimte, dat van veel studie getuigt.

v. G. vervolgt zijne reeks uitstekende kritieken over „Sociale Lectuur,” ditmaal behandelt hij de laatste brochure van Cornelia Huygens, De vrouw en haar plaats in de vrije samenleving, door Eduard Carpenter, Twaalf Vrijheidsliederen en de Beroepsklappen van Marie Jungius.

Ten slotte nog een tweede en laatste artikel aan den schrijver van „De Leugen der Sociaal-demokratie,” een flink stuk, waaruit een krachtige overtuiging spreekt.

Onder „Ingezonden stukken” wordt de redactie vreemd genoeg een verwijt gemaakt dat ze de vorige week het stukje „Na een begin” opnam. Vreemd omdat 't bedoelde artikel al had het geen literaire waarde, toch van veel zedelijke waarde was.

In „Minerva” begint zich waarlijk de demokratie eens te uiten: Een uitstekend stuk van den heer v. B., Incredibilia, staat voorop.

Daarna het onbeteekende „Geen Geld,” tweede gedeelte nog wel, en nog een te wachten.

Ook onder „ingezonden” een democratische uiting in een verkiezingsversje.

Een goede beoordeeling van Ghetto, en een nog al partijdige van Van Eeden's nutsrede.

„Waarom schrijven zij” vraagt D. in het hoofdartikel van de **Vox Studiosorum**, en hij tracht die vraag te beantwoorden. Jammer dat hij zich zelf niet een dergelijke vraag heeft gedaan en ook die dan beantwoord!

Een uitvoerig artikel over den pianist Frederic Lamond

en zijn concert. en een verslag eener lezing over Tolstoi en de bergrede. Verder verslagen.

Eltheto nog niet ontvangen.

A.

Berichten en mededeelingen.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Uitslag der stemming van een verificateur voor de buitengewone verificatie-commissie:

H. KREMER 8,
VON LINDERN 6,

dus herstemming tusschen deze twee.

Uitslag der stemming voor een president en secretaris van den almanak:

S. DE CLERCQ 14
GRATAMA 13
BROESE v. GROENOU 2 } president.

BROEKMAN 16
GRATAMA 5
G. VAN DEN BROEK 2 } secretaris.
S. DE CLERCQ 1
CANTER CREMERS 1

De senaat heeft wegens het overlijden van den heer D. Burger de corpsrouw van 3 weken uitgeschreven.

ADVERTENTIEN.

P. J. KIPP & ZONEN,
J. W. GILTAY, Opvolger,
DELFT.

Telefoonnummer 48.

—o—

MIKROSKOPEN

VAN

Zeiss, Seibert, Fuess,
Leitz, Hartnack,
Nacht, Reichert enz.

KISTJES

voor mikrochemisch
gebruik volgens Prof. Dr.
H. BEHRENS, met gevulde
of met ledige fleschjes.

Gelegenheid tot DINEEREN

voor 6 of meer Heeren.

Adres KOORNMARKT 83.

HOTEL BALKENENDE.

Gelegenheid goed te Dineeren.

Prijs per Diner / 1,10. Bij abonnement à / 1,00.

Beleefd aanbevelend,

T. J. H. VAN ZWANENBURG.

Verschenen bij W. J. THIEME & Cie
te Zutphen:

INTEGRAALREKENING.

Verzameling van **OPGELOSTE VRAAGSTUKKEN**

DOOR

J. VAN DER BREGGEN,

Adjunct-Ingenieur bij den Waterstaat.

PRIJS / 1,75.

Verkrijgbaar bij den Boekhandelaar J. WALTMAN JR.

Note sur le tracé des joints dans les
voutes elliptiques exécutées en briques

par

P. A. SCHROOT.

(Extrait des Nouvelles Annales de la Construction).

DECEMBRE 1898.

Prijs / 0,40.

VERSCHENEN bij den Uitgever J. WALTMAN JR.:

P. A. SCHROOT. - BOUWKUNDE,

Inleiding tot de studie van ijzeren kappen.

Details I. Inrichting van klinkverbindingen f 0,50.

Details II 1e. Scharnierverbindingen f 0,50.

Briefkaarten met Stadsgezichten

in 36 soorten

à twee cents per stuk.

Uitgave van J. WALTMAN JR., Delft.